

การศึกษาผลของการพัฒนาบุคลากรด้วยการจัดการความรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน
ต่อผลสัมฤทธิ์ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการปฏิบัติ
ราชการแนวใหม่ของสำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 11

**A Study of the Effects of Personnel Development through Friend-to-Friend
Knowledge Management on the Achievement in the Use of Information
and Communication Technologies for a New Mode of Performance of
Government Operations under the Office of the Inspector for Zone 11**

ส่องศรี โพธิ์ทอง*

กรรมการที่ปรึกษา

1. ดร.จรัส อติวิทยากรณ์
2. รองศาสตราจารย์ยาใจ โรจนวงศ์ชัย
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุริยงค์ อัยรักษ์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาผลของการพัฒนาบุคลากรด้วยการจัดการความรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนต่อผลสัมฤทธิ์ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเพื่อการปฏิบัติราชการแนวใหม่ ของสำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 11 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ จำนวน 32 คน ซึ่งได้จากการเลือกแบบเจาะจง แล้วแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 16 คน โดยวิธีการจับฉลากได้กลุ่มทดลอง พัฒนาโดยวิธีจัดการความรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อน และกลุ่มพัฒนาปกติ ใช้เวลาในการพัฒนา จำนวน 30 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบทดสอบความรู้พื้นฐานด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารเพื่อการปฏิบัติราชการแนวใหม่ และแบบประเมินผลการปฏิบัติจริง รวบรวมข้อมูลโดยการนำเครื่องมือทั้ง 2 ชนิดไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง ทั้งก่อนและหลังการพัฒนา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการทดสอบค่าที (t-test)

*นักศึกษาลัทธิศูตริศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพุทธศาสตร์การพัฒนารุ่น 45G3337

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลสัมฤทธิ์ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ก่อนการพัฒนาและหลังการพัฒนาของกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
2. ผลสัมฤทธิ์ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ก่อนการพัฒนาและหลังการพัฒนาของกลุ่มปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01
3. ผลสัมฤทธิ์ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หลังการพัฒนาของกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนและกลุ่มปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยค่าเฉลี่ยของกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสูงกว่ากลุ่มปกติ
4. ผลการประเมินพฤติกรรมในการปฏิบัติจริงด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน จำแนกตามรายด้าน รูปแบบพฤติกรรม ระยะเวลาที่เกิดพฤติกรรม และความถี่ของพฤติกรรมภาพรวมอยู่ในระดับดี โดยค่าเฉลี่ยของรูปแบบพฤติกรรมมีค่ามากที่สุด ผลการประเมินพฤติกรรมในการปฏิบัติจริงด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของกลุ่มปกติ จำแนกตามรายด้าน รูปแบบพฤติกรรม ระยะเวลาที่เกิดพฤติกรรม และความถี่ของพฤติกรรม ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยค่าเฉลี่ยของระยะเวลาที่เกิดพฤติกรรมมีค่ามากที่สุด และผลการประเมินพฤติกรรมในการปฏิบัติจริงด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนและกลุ่มปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

Abstract

This research was a study of the effects of personnel development through friend-to-friend knowledge management on the achievement in the use of information and communication technologies for a new mode of government operations under the Office of the Inspector for Zone 11. The sample used in this study was 32 personals of performance of government operations under the Office of the Inspector for Zone 11. Two groups of the sample were obtained by means of stratified random sampling, namely, a development experimental group by the method of friend-to-friend knowledge management and a normal development group with 16 personals in each. The length of time of development was 30 hours. The research instruments were a test of basic knowledge of the use of information and communication technologies for a new mode of government operations, and a form of evaluation of actual practice. The data collection was carried out by means of administration of the two instruments to the sample group before as well

as after the development. The statistics for data analysis were arithmetic mean, standard deviation, and t-test.

The research findings were as follows.

1. The achievement referred to of the friend-to-friend group before the development and that after the development differed at the .01 level of statistical significance.

2. The achievement as mentioned of the normal group before the development and that after the development differed at the .01 level of statistical significance.

3. The achievement in question of the friend-to-friend group and that of the normal group after the development differed at the .01 level of statistical significance, with the mean of the friend-to-friend group being higher than that of the normal group.

4. The results of the behavior evaluation for actual practice regarding the use of information and communication technologies on the part of the friend-to-friend group with reference to the individual aspects of form of behavior, duration of behavior, and frequency of behavior as a whole were at a good level, with the mean of form of behavior being the highest in value. The results of the behavior evaluation for actual practice regarding the use of information and communication technologies on the part of the normal group with reference to the individual aspects of form of behavior, duration of behavior, and frequency of behavior as a whole were at a moderate level, with the mean of duration of behavior being the highest in value. The results of the behavior evaluation for actual practice regarding the use of information and communication technologies on the part of the friend-to-friend group and those of the normal group differed at the .01 level of statistical significance.

คำสำคัญ : 1. วิธีการจัดการความรู้ 2. เพื่อนช่วยเพื่อน

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปฏิรูประบบราชการภาครัฐแนวใหม่ เริ่มใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 โดยมุ่งไปที่ผลสัมฤทธิ์ของงาน ปัจจุบันรัฐบาลต้องการให้นำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ประกอบการทำงาน เพื่อให้การบริการประชาชนเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ถูกต้อง ทันเวลา และโปร่งใส ข้าราชการจะต้องสามารถปฏิบัติงานแบบเบ็ดเสร็จและลดขั้นตอนที่ไม่จำเป็นลง (One Stop Service) โดยเน้นที่ความพึงพอใจของผู้รับบริการ

เป็นหลัก เทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่ข้าราชการหรือบุคลากรภาครัฐจะต้องใช้ในการปฏิบัติงาน คือ เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT : Information and Communication Technology)

จากการศึกษาแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2545 - 2549 ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาคณะและการคุ้มครองทางสังคม โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคณะให้มีคุณภาพ และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงโดยการปฏิรูปการศึกษาและกระบวนการเรียนรู้ ยกย่องทักษะฝีมือคนไทยให้ได้มาตรฐานและสอดคล้องกับภารกิจภาครัฐแนวใหม่ ที่มุ่งเน้นในการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการปฏิบัติงาน สามารถคิดเป็น ทำเป็น มีคุณธรรม มีระเบียบวินัย และความรับผิดชอบ สามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติให้เต็มศักยภาพ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงการพัฒนาความรู้และวัฒนธรรมการเรียนรู้ไปจากเดิมที่คุ้นชินกับการบอกความรู้จากผู้ให้ความรู้ และบุคลากรเคยชินกับการรับและจำความรู้ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้จำเป็นต้องพัฒนาบุคลากรและผู้เกี่ยวข้องในองค์กร และต้องปรับกระบวนการทัศน์ในการพัฒนาให้ความรู้ที่เหมาะสม ที่สมค่าอย่างมีอาชีพสอดคล้องกับโลกปัจจุบันและอนาคต เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มีคุณลักษณะเป็นบุคคลแห่งการมีวินัย ใฝ่รู้ คิดวิเคราะห์อย่างชาญฉลาด ศึกษาค้นคว้าต่อเนื่อง ตลอดจนมีทักษะในการแสวงหาองค์ความรู้ในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในยุคของสังคมแห่งการเรียนรู้ อันประกอบด้วยเทคโนโลยีสารสนเทศและเครือข่ายการเรียนรู้ต่าง ๆ โดยนำกิจกรรมที่หลากหลายมาใช้ในการพัฒนาบุคลากร เพื่อที่จะกระตุ้นให้บุคลากรหาความรู้จากผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ชำนาญการจากสภาพแวดล้อมใกล้ตัว เช่น สื่อ นวัตกรรมที่หลากหลาย จากการร่วมมือช่วยเหลือจากเพื่อนช่วยเพื่อน การแสวงหาคำตอบด้วยตนเอง มีการคิดค้นหาวิธีและทดลองใช้เทคนิคใหม่ ๆ จนสามารถพัฒนาทักษะการเรียนรู้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้สามารถตอบสนอง ความเจริญก้าวหน้าในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับความเชื่อว่า มนุษย์มีศักยภาพที่จะเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต

ในช่วงเวลาหลายปีที่ผ่านมาได้มีการตื่นตัวกันมากในการใช้ศาสตร์ในด้านการบริหารจัดการ (Management science) มาช่วยในการดำเนินการต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น คำว่า การจัดการความรู้ หรือ knowledge management เรียกย่อ ๆ ว่า KM ก็เป็นคำหนึ่งที่นิยมกล่าวถึงกันมากในปัจจุบัน นักการศึกษาหลายคนมักจะนำเสนอว่า การจัดการความรู้นี้เป็นเรื่องใหม่ที่ยังไม่เคยทำมาก่อน เป็นเรื่องที่ซับซ้อนยากลำบาก มีศัพท์และกระบวนการเฉพาะที่เข้าใจได้ยาก ดังนั้นในความคิดของหลาย ๆ คนจะรู้สึกว่าการจัดการความรู้นี้เป็นศาสตร์ที่ดูจะลึกลับ ยุ่งยาก ผู้บริหารหลายรายก็เข้าใจว่าสิ่งนี้เป็นเรื่องใหม่ที่ยังไม่เคยทำกันมาก่อนและน่าจะเป็นประโยชน์ต่อองค์กร ก็จะสั่งให้นำกระบวนการการจัดการความรู้ มาใช้ในองค์กร ผู้วิจัยเห็นว่าศาสตร์เรื่องการจัดการความรู้นี้เป็นอีกมุมมองหนึ่งของการจัดการ ซึ่งเน้นมุมมองและให้ความสำคัญกับความรู้ในองค์กร และการนำ

ความรู้นั้นมาใช้ประโยชน์ หากเข้าใจและวางแผนดำเนินการให้ดีและรอบคอบ ก็น่าจะเกิดประโยชน์และไม่ก่อภาระแก่ผู้ปฏิบัติงานมากนัก

กอร์ปกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้ประกาศใช้ เมื่อ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 ได้กำหนดปรับเปลี่ยนระเบียบการปฏิบัติงานหลายอย่าง ส่งผลให้มีการยุบกรม กองต่าง ๆ สำนักพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เขตการศึกษา 3 เป็นหน่วยงานหนึ่งในกระทรวงศึกษาธิการที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการศึกษา การศาสนาและการวัฒนธรรม ก็ถูกยุบ และได้แต่งตั้งใหม่เป็นสำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 11 ทำให้ส่วนราชการต้องปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์การทำงานให้สอดคล้องกับแนวทางปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

จากสภาพการณ์การปฏิรูประบบราชการภาครัฐแนวใหม่และเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาผลของการพัฒนาบุคลากรด้วยการจัดการความรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนต่อผลสัมฤทธิ์ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการบริหารราชการแนวใหม่ของบุคลากรในสำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 11 ด้วยการพัฒนาการจัดการความรู้โดยใช้กิจกรรมแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพราะการพัฒนาบุคลากรด้วยวิธีนี้ เป็นวิธีการหนึ่งในการจัดการความรู้ สำหรับการพัฒนาบุคลากรแนวใหม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

- 2.1 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารก่อนการพัฒนาและหลังการพัฒนาของกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน
- 2.2 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารก่อนการพัฒนาและหลังการพัฒนาของกลุ่มปกติ
- 2.3 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารหลังการพัฒนาระหว่างกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนกับกลุ่มปกติ
- 2.4 เพื่อเปรียบเทียบผลการประเมินการปฏิบัติจริงระหว่างกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนกับกลุ่มปกติ

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการพลเรือนสามัญ สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 11 จำนวน 35 คน ในส่วนของ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นข้าราชการพลเรือนสามัญ สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 11 จำนวน 32 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางสัดส่วนของเกรจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 608 อ้างถึงใน สุกิตรา บุญยรัตพันธุ์ 2546 :161) โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Selective Sampling) แล้วแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม โดยวิธีการจับฉลากได้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม คือ กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน 16 คน และกลุ่มปกติ จำนวน 16 คน โดยมีมุ่งศึกษาการพัฒนาบุคลากรด้วยการจัดการความรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนต่อผลสัมฤทธิ์ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการปฏิบัติราชการแนวใหม่ ของสำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 11 ความรู้ความสามารถในการใช้งาน การประยุกต์ใช้ การแก้ไขปรับปรุง เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการปฏิบัติราชการแนวใหม่ จำนวน 30 ชั่วโมง

สำหรับตัวแปรที่ศึกษาวิจัยครั้งนี้ ตัวแปรอิสระมี 2 ตัวแปร ได้แก่ วิธีจัดกิจกรรมการพัฒนาองค์ความรู้มี 2 ระดับ และช่วงเวลามี 2 ระดับ ด้านตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการปฏิบัติราชการแนวใหม่ ผลการประเมินการปฏิบัติจริงด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการปฏิบัติราชการแนวใหม่ โดยใช้ระยะเวลาในการทดลอง คือ ระหว่างเดือน มิถุนายน - กรกฎาคม 2548 รวม 30 ชั่วโมง

สมมติฐานการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ ดังนี้

1. การพัฒนาบุคลากรด้วยการจัดการความรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนต่อผลสัมฤทธิ์ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการปฏิบัติราชการแนวใหม่ของสำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 11 ก่อนการพัฒนาระหว่างกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนและกลุ่มปกติไม่แตกต่างกัน
2. การพัฒนาบุคลากรด้วยการจัดการความรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนต่อผลสัมฤทธิ์ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการปฏิบัติราชการแนวใหม่ของสำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 11 ของกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนพัฒนา
3. การพัฒนาบุคลากรด้วยการจัดการความรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนต่อผลสัมฤทธิ์ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการปฏิบัติราชการแนวใหม่ของสำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 11 ของกลุ่มปกติหลังการพัฒนาสูงกว่าก่อนพัฒนา

4. การพัฒนาบุคลากรด้วยการจัดการความรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนต่อผลสัมฤทธิ์ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการปฏิบัติราชการแนวใหม่ของสำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 11 หลังการพัฒนาของกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนสูงกว่าของกลุ่มปกติ
5. ผลการประเมินการปฏิบัติจริงของกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนและกลุ่มปกติแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้าราชการพลเรือนสามัญ สังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ สำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 11 จำนวน 35 คน เป็นวิทยากรแกนนำ จำนวน 2 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยศึกษาจากเอกสาร ตำรา และเว็บไซต์ ที่เกี่ยวกับระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร แบ่งเป็น 2 ชุด ดังนี้ ชุดที่ 1 เป็นแบบทดสอบความรู้พื้นฐานด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการปฏิบัติราชการแนวใหม่ มีลักษณะเป็นแบบทดสอบ จำนวน 40 ข้อ แต่ละข้อได้กำหนดตัวเลือกไว้ 4 ตัวเลือก สำหรับใช้ทดสอบก่อนและหลังการพัฒนาบุคลากร ชุดที่ 2 เป็นแบบประเมินผลการปฏิบัติจริงด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการปฏิบัติราชการแนวใหม่ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) เพื่อบันทึกการประเมินผลการปฏิบัติจริงด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการปฏิบัติราชการแนวใหม่ จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านรูปแบบประเมินพฤติกรรมที่แสดงในด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ด้านระยะเวลาที่เกิดพฤติกรรมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และด้านความถี่ของการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ได้กำหนดตัวเลือกไว้สำหรับกลุ่มทดลองโดยใช้ค่าประเมินพฤติกรรมที่แสดงออกเป็น 5 ระดับ คือ ดีมาก ดี ปานกลาง น้อย และน้อยมาก ช่วงระยะเวลาประเมิน จำนวน 4 สัปดาห์ สำหรับใช้บันทึกการประเมินก่อนและหลังการทดลอง

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาความรู้และทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทั้ง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนและกลุ่มปกติ ดังนี้

1) กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน เริ่มด้วยการทดสอบวัดความรู้พื้นฐานด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารก่อนการพัฒนา

2) กลุ่มปกติ เริ่มด้วยการทดสอบวัดความรู้พื้นฐานด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารก่อนการพัฒนา

3) กำหนดตารางและเวลาการพัฒนา ดังนี้

(1) กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน ใช้เวลา 1 เดือน แบ่งเป็น 5 สัปดาห์ ๆ ละ 3 วัน ๆ ละ 2 ชั่วโมง

(2) กลุ่มปกติ ใช้เวลา 5 วัน ในสัปดาห์แรกของการพัฒนา จำนวน 30 ชั่วโมง

4) เก็บรวบรวมข้อมูล ในสถานการณ์จริงและในห้องที่ดำเนินการพัฒนาหรืออบรม

5) เมื่อบุคลากรได้รับการพัฒนาครบ 30 ชั่วโมงแล้ว ทั้ง 2 กลุ่ม จะมีการทดสอบวัดความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หลังการพัฒนาและประมวลผลการประเมินการปฏิบัติจริง

3.2 การประเมินผลการปฏิบัติจริงตามสถานการณ์จริง จากแบบประเมิน แบบบันทึกผล และแบบสังเกต

4. การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows หาค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม ด้วยค่าทดสอบความแตกต่างนำมาหาค่าเฉลี่ยโดยใช้ค่าที (t-test) ประมวลผลการทดสอบความรู้พื้นฐานด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในแบบทดสอบชุดที่ 1 และประมวลผลการเปรียบเทียบการประเมินพฤติกรรมในการปฏิบัติจริงในแบบทดสอบชุดที่ 2 โดยมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาผลของการพัฒนาบุคลากรด้วยการจัดการความรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนต่อผลสัมฤทธิ์ด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อปฏิบัติราชการแนวใหม่ของสำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 11 พบว่า ผลจากการพัฒนาบุคลากรด้วยการจัดการ

ความรู้แบบเพื่อนช่วยเพื่อนต่อผลสัมฤทธิ์ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อการปฏิบัติราชการแนวใหม่ของบุคลากรในสำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 11 มีผลสัมฤทธิ์การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารหลังการพัฒนาของกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนประสบผลสำเร็จค่อนข้างสูง เป็นเพราะว่าบุคลากรที่ได้รับการพัฒนาด้วยรูปแบบวิธีการจัดการความรู้โดยเพื่อนช่วยเพื่อนนั้น เพราะสัมพันธภาพเกิดขึ้นในระหว่างที่มีการปฏิบัติและการให้เพื่อนช่วยเป็นการสร้างบรรยากาศแห่งการสัมพันธ์กันอย่างทั่วถึง ไม่มีทางเสียประโยชน์ได้เสริมสร้างความภาคภูมิใจในตนเอง

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

1. สำหรับหน่วยงานทางการศึกษา สถานศึกษาที่เกี่ยวข้องควรมีการนำนวัตกรรมในการจัดการความรู้ด้วยรูปแบบเพื่อนช่วยเพื่อนไปใช้ และหน่วยงานต้นสังกัดควรทบทวนหลักเกณฑ์การจัดสรรงบประมาณที่จะสามารถช่วยให้หน่วยงานในสังกัดมีศักยภาพในเรื่องของงบประมาณ มีความพร้อมในการจัดฝึกอบรมที่เหมาะสมกับการพัฒนาบุคลากรจำนวนมาก เพื่อนำไปใช้ในการจัดการฝึกอบรมอย่างคุ้มค่า มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุด เพราะว่าการพัฒนาแบบเพื่อนช่วยเพื่อนสามารถพัฒนาความรู้ ทักษะ และมีความก้าวหน้าในด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารผลเกิดขึ้นในด้านบวก ทั้งนี้เนื่องจากเขาได้รับความสนใจเป็นพิเศษจากวิทยากรแกนนำ และกลุ่มเพื่อนในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ เพราะสัมพันธภาพที่เกิดขึ้นในระหว่างที่มีการปฏิบัติ ได้ปรับปรุงทักษะ เพิ่มแรงจูงใจ และช่วยแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในองค์กรได้

2. สำหรับสำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 11 ควรมีการวางแผนการพัฒนาความรู้ในด้านอื่นด้วยอย่างต่อเนื่องเป็นระบบ สร้างความตระหนักแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ให้ความสำคัญของการจัดการความรู้เป็นกระบวนการในการนำความรู้ที่มีอยู่หรือเรียนรู้มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อองค์กร โดยผ่านกระบวนการต่าง ๆ เช่น การสร้าง รวบรวม แลกเปลี่ยน และใช้ความรู้ การจัดการความรู้จะเกิดขึ้นในระดับทีมงานหรือระดับกลุ่มในองค์กรที่จะต้องปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจเจกแต่ละคน เพราะการจัดการความรู้จะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อมีการปฏิสัมพันธ์เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างทีม ซึ่งอาจเป็นปฏิสัมพันธ์บนเครือข่ายหรือผ่านการพบปะพูดคุยกัน ควรสนับสนุนให้บุคลากรได้แสดงออกในการให้ความรู้ในด้านอื่น ๆ แก่เพื่อนบ้าง เพื่อให้บุคลากรมีสมรรถนะในการปฏิบัติงาน

เอกสารอ้างอิง

- นวลศรี บุญรักษ์. 2542. การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการพัฒนาบุคลากรของข้าราชการครู
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพังงา. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
สงขลา.
- ประชุม รอดประเสริฐ. 2538. นโยบายและการวางแผน : หลักการและทฤษฎี. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ :
เนติกุลการพิมพ์.
- วิชาการ, กรม. 2544. การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- วิไล พิพัฒน์มคคพร. 2535. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 1 ระหว่างการสอนโดยวิธี “กลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อน” กับการสอนปกติ. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ขอนแก่น.
- สงวนศักดิ์ โกสินันท์. 2543. ผลของการใช้เทคนิคกลุ่มเพื่อนช่วยเพื่อนในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ที่มี
ต่อเจตคติและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. 2544. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 พ.ศ. 2544 (2545-2549).
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- Allsopp & David H. 1997. **Using Class wide Peer Tutoring to Teach Beginning Algebra
Problem Solving Skills in Heterogeneous Classroom.** Remedial and Special
Education.
- Barone, M. M. & Taylor, Lyn. 1996. **Peer Tutoring with Mathematics Manipulative : A Practical
Guide.** Teaching Children Mathematics.
- Krejcie, Robert V. and Daryle W. Morgan. 1970. “**Deterring Sample Size for Research Activities.**”
Journal of Educational and Psychological Measurement. 30(3) ; Autumn.
- Sivasailam, T. 1973. **Madras System Revised, A New Structure for Peer Tutoring.** Education
Technology.